

Hivzija HASANDEDIĆ

SKRAĆENI PREVOD /EKSCERPT/ NESUH-AGE VUČJAKOVIĆA VAKUFNAME /ZAKLADNICE/

Original ove vakufname nalazi se kod Hasana Vučjakovića u Mostaru koju je on, sa još nekoliko rukopisa na orijentalnim jezicima, naslijedio od svojih predaka. Napisana je na arapskom jeziku, lijepim "nashi" pismom i upisana u svesci koja broji šest lista, jedanaest pisanih stranica, veličine 25x14 cm ukoričenih u čvrst povež. Na gornjoj margini drugog lista nalazi se okrugli pečat Vakufskog povjerenstva za Bosnu i Hercegovinu iz 1883. godine. Kod njega je slabim pismom napisano da je ona upisana kod ovog Povjerenstva u registar /sidžil/ vakufnama 4.džumada 1302./19. II 1885/ godine.

Ovdje donosimo samo skraćeni prevod ove vakufname jer smo ranije opširno pisali o vakifu Vučjakovića i njegovim zadužbinama u Ljubuškom i Mostaru.

Vakif Nesuh-aga je zavještao 123.000 dirhema u gotovom, 28 dućana u kasabi Mostaru, radionicu u kojoj se prave harari i pokrovci od kostrijeti, poznatu pod imenom „bekjarhane mujitab“, osam ručnih mlinova i dvije vodenice od kojih se jedna nalazi na rijeci Radobolji u Mostaru, a druga na rijeci u Studencima u općini Ljubuški. Navedeno je zavještao za izdržavanje dviju džamija koje je sagradio u tvrđavi Ljubuški i kasabi Mostaru, i dvaju mekteba u spomenutim mjestima. Dalje je odredio da se, po potrebi, opravljaju mostovi na rijeci Radobolji u Mostaru i rijeci Trebižat u Ljubuškom.

Vakif određuje da se novac daje na kredit uz profit /rebah/ po šerijatskim propisima i to tako da svakih deset dirhema donosi godišnje jedanaest i po

dirhema prihoda i da se pozajmice daju samo sposobnim platišama i uz jaku kauciju čovjeka iz naroda. Krediti se ne smiju davati onima koji ništa nemaju / muflis/, raznoj gospodi, vojnicima, zlikovcima, lašcima i sličnim. Štetu koja u vakufu nastane mutevelijinom nemarnošću dužan je on iz vlastitih sredstava vakufu nadoknaditi.

Vakif određuje da se u džamiji u Mostaru postave slijedeći službenici:

- imam sa 11 dirhema plaće dnevno: 2 za „hitabet”, 5 za „imamet”, 2 za učenje svaki dan po dva džuzi /deset lista/ iz Kur’ana, 1 za učenje poglavlja „Jasin” iz Kur’ana poslije svake jutarnje molitve za vakifovu dušu i 1 za učenje „ašereta”/ desetak rečenica/ iz Kur’ana poslije svake podnevne molitve. Određuje da Sejjid Abdulganija bude doživotno hatib i imam ove džamije.

- mujezinu će se plaćati po 5 dirhema dnevno: 4 za vršenje ove dužnosti i 1 za učenje jednog džuzi iz Kur’ana.

- kajjimu će se plaćati po dva i po dirhema dnevno: 1 za čišćenje džamije, 1 za učenje svaki dan jednog džuzi iz Kur’ana i pola dirhema za donošenje vode i napajanja prisutnih /sakj/. Za svijeće i čišćenje trošiti će se dnevno po jedan dirhem.

- muallimu će se plaćati po pet dirhema dnevno: 4 za podučavanje djece i 1 za učenje svaki dan džuzi iz Kur’ana.

Navedeno će se trošiti za potrebe džamije u Mostaru.

Imamu džamije u tvrđavi Ljubuški plaćat će se dnevno po 6 dirhema: 2 za „hitabet”, 3 za „imamet” i 1 za učenje „ašereta”, poslije svake podnevne molitve. Ovu dužnost će doživotno vršiti Muslihuddin hodža, sin Hasanov.

Mujezinu će se plaćati svaki dan po 4 dirhema: 3 za mujezinluk i 1 za učenje svaki dan “džuzi” iz Kur’ana za dušu Šemse hanume.

Kajjimu će se plaćati po 2 dirhema dnevno.

Muallimu će se plaćati po 3 dirhema dnevno: 2 za podučavanje djece i 1 za učenje svaki dan džuzi iz Kur’ana za dušu Božijeg Poslanika.

Za potrebe dviju džamija trošit će se dnevno po 1 dirhem, vakif određuje da Uveys-aga bude kontrolor /nazir/ cijelog vakufa i potomci mu, s koljena na koljeno, i da im se za ovo plaća po 1 dirhem dnevno. On zadužuje Uveys-agu i potomke mu da svaki dan prouče po dva džuzi iz Kur’ana za duše Selime hanume i Zulejhe hanume i da im se za ovo učenje plaća po 2 dirhema dnevno.

Vakif zadužuje oba „kajjima” da vode evidenciju o dolasku službenika na posao i da kod svakog izostanka s posla stave tačku kod imena dotičnog. Mutevelija je dužan, početkom svake godine u sporazumu s mjesnim kadijom, odbiti od plaće sve izostanke.

Muteveliji /upravitelj vakufa/ plaćat će se dnevno po 14 dirhema. On je dužan brinuti o svim vakufskim objektima i po potrebi ih opravljati.

Vakif je predao navedeni iznos novca i sve nekretnine licu kojeg je, radi uknjiženja vakufa kod suda, postavio za upravitelja. Dužnost mutevelije i sve službe u vakufu vršit će vakifovi potomci, s koljena na koljeno. Vakif zadržava doživotno za sebe pravo postavljanja i otpuštanja vakufskih službenika. Napisano u trećoj dekadi džumada 972. / 26.XII 1564. do 4.I 1565. godine /.

Svjedoci: Husein hodža, sin Dervišov, Omer hodža, mualim, Hurem, sin Velijin, hadži Derviš, sin Numanov, hadži Kurd, sin Huseinov, hadži Mehmed, sin (? nejasno), Hajdar, sin Alijin, hatib, Mustafa Saraji, Iskender, sin Huseinov, Husein, sin Abdulahov, Omer hodža, hatib, Piri, sin Ahmedov, Mustafa, dizdar, Mustafa, sin Hebibov, Ilijas kethoda /čehaja/, Ali hodža, Balija, sin Mehmedov, Kurdbeg Ali, sin Mehmedov, hadži Osman, Sofi Husein, sin Sulejmanov i drugi prisutni.

Iz arhive Vakufskog povjerenstva u Mostaru, akt broj 2.203, saznajemo da su se u posjedu ovog vakufa nalazili 1931. godine slijedeći objekti koji su u gruntovnim knjigama Sreskog suda u Mostaru upisani u gruntovnom ulošku broj 3.152 pod slijedećim katastarskim česticama: džamija - kat.čest.20/18 površine m² 400, kuća - kat.čest. 20/19 površine m² 102, šupa - kat.čest.28/65 površine m² 10, dućan - kat.čest. 20/51 površine m² 24, groblje - kat.čest. 22/65 površine m² 2.420, groblje - kat.čest. 22/24 površine m² 640. Svi drugi objekti ovog vakufa srušeni su prije 1891. godine kada je Gruntovnica u Mostaru otvorena i počela raditi.

Nesug-age Vučjakovića džamija je jedna od tri mostarske džamije pod kupolom /kubom/. U zadnjem ratu 1992/93. godine više puta je granatirana i tada su joj srušili minar i kupole i zidove dobro obrušili. Visoki saudijski komitet ju je temeljito opravio 1996 - /1417/ hidžretske godine. Tada su uz nju sagrađene dvije prizemne male prostorije, za muškarce i za žene, abdesthana sa tri česme i banjom. Pred džamijom je sagrađen mali šadrvan i montirano turbe hadži Mehmed-age Krehe iz 1174/1760/ godine koje se do 1937. godine nalazilo kod Ćose Jahja hodžine džamije na Musali.

Džamija na gradu u Ljubuškom zatvorena je 1929. godine /akt broj 79/ 1929/ a nju su Italijani srušili 1943. godine.

Z a k l j u č a k

Nesuh-aga Vučjaković je 1564. godine zavještao za svoje zadužbine u Ljubuškom i Mostaru 123.000 dirhema, 28 dućana, radionicu za izradu pokrovaca od kostrijeti, osam ručnih mlinova i dvije vodenice. Džamiju u Ljubuškom srušili su Italijani 1943, a u Mostaru dobro obrušili četnici i ustaše 1992/93. godine. Visoki saudijski komitet je 1996. godine temeljito obnovio džamiju u Mostaru.

Hrvzija HASANDEDIĆ

Zusammenfassung

NESUH-AGA VUČJAKOVIĆ VERMACHTE 1564 FÜR SEINE STIFTLYNGEN IN LJUBUŠKI UND MOSTAR 123.000 DIRHEMAS, 28 GESCHÄFTSLKDEN, EINE WERKSTÄTTE ZUR FERTIGUNG DER KOTZEN AUS ZIEGEN ODER KAMELHAAR, 8 STÜCK HANDKAFFEE MÜHLEN UND ZWEI WASSERMÜHLEN. DIE MOSCHEE IN LJUBUŠKI RISSEN 1943 ITALIENISCHE SOLDATEN ZUGRUNDE, DIE ABER IN MOSTAR ZERSTÖRTEN IN HOHEM. GRADE CETNIKS UND USTASCHAS 1992/93. DAS HOHE SAUDISCHE KOMMITÄT LIEß DIE MOSCHEE IN MOSTAR GRÜNDLICH IN STAND ZUSETZEN.